

Giới Thiệu Cứu Ước

Bài 17 CHÂM-NGÔN, TRUYỀN-ĐẠO, NHÃ-CA

Mục sư Hồ Xuân Phước

CHÂM-NGÔN

Câu Chia Khóa: 1:7

Sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu sự tri thức; Còn kẻ ngu muội khinh bỉ sự khôn ngoan và lời khuyên dạy.

Thi Thiên dạy chúng ta tôn thờ, ca ngợi Chúa. Châm ngôn dạy chúng ta cách sống với người, trong đó có gia đình, bạn bè, xóm giềng. Thi thiên dạy chúng ta nếp sống hưởng thụ. Châm ngôn dạy chúng ta liên hệ hàng ngang, giữa người với người.

Châm ngôn dạy chúng ta những bài học thực tế về nếp sống tin kính Chúa trong nhiều phương diện: bổn phận đối với Thiên Chúa, tuổi trẻ, cám dỗ và kỷ luật, lời nói, hôn nhân, gia đình, xóm giềng, giàu và nghèo, việc làm, bổn phận công dân và dĩ nhiên: khôn ngoan. Đoạn 1:7 là chìa khóa của cả sách châm ngôn: kính sợ Chúa.

Trong **liên hệ** người: bày tỏ tình yêu, nhiệt tâm (*dedication*), và đạo đức. Vì **lời nói** phản ánh thái độ và con người mình, điều chúng ta nói cho biết mức độ khôn ngoan của mình. **Làm việc**: hết lòng và kỷ luật. **Thành công** trong mắt Chúa: danh tiếng tốt, đạo đức và vâng phục Chúa.

Sa-lô-môn viết hầu hết các câu châm ngôn này (trong những năm đầu trị vì). I Các Vua 4:29 cho biết *Thiên Chúa đã ban cho Sa-lô-môn sự khôn ngoan, hiểu biết sâu xa, uyên bác*. Châm ngôn có 31 chương, chúng ta có thể đọc mỗi ngày một chương.

Có người chọn một chương trùng hợp với ngày sinh của mình để học thuộc lòng. Ba câu đầu của chương một cho biết mục đích của châm ngôn: học và áp dụng khôn ngoan trong đời sống hàng ngày.

Cho **Giới Trẻ**: 1:1-9:18. Cho **Mọi Người**: 10:1-24:34. Cho Người **Lãnh Đạo**: 25:1-31:31. Châm ngôn nói gì về các đề tài sau đây?

KHÔN NGOAN (3:13-15):

Người khôn ngoan, thông sáng là người có phước. Khôn ngoan quý hơn tiền bạc, châu báu.

LƯỜI BIẾNG (6:6-8)

Người lười biếng cần quan sát sinh hoạt loài kiến để rút tỉa bài học khôn ngoan.

Tuy không có lãnh tụ giám thị nhưng mùa hè chúng biết dự trữ lương thực, mùa gặt biết thu nhặt thóc lúa.

NÓI DỐI (12:22)

Chúa ghê tởm môi miệng dối trá nhưng người trung tín luôn được Chúa mến yêu.

SAY SỬA (23:30-32)

Người kẻ cà bên hũ rượu sẽ tự hại mình như rắn độc cắn.

THÍCH XEN CHUYỆN NGƯỜI (26:17)

Xen vào chuyện cãi lẫy của người lạ cũng đại như giuốt vành tai con chó.

KHOE KHOANG (27:2)

Người khôn ngoan để người khen mình, đừng tự khoe khoang.

DUA NỊNH (28:23 & 29:5)

Quả trách người ta sẽ biết ơn. Nịnh hót như giăng bẫy để hại người.

Tất cả 31 chương Châm ngôn đều có giá trị rất lớn cho đời sống, tuy nhiên chương 31 có lẽ là bài ca đặc biệt nhất – ca tụng người vợ tài đức. Nếu được, đọc mỗi ngày/tuần một chương để lời khôn ngoan thấm vào nếp sống của mình.

TRUYỀN-ĐẠO

Câu Chia Khóa: 12:13

Chúng ta hãy nghe lời kết của lý thuyết này: Khá kính sợ Đức Chúa Trời và giữ các điều răn Ngài; ấy là trọn phận sự con.

Sa-lô-môn, tác giả cuốn sách này là *Người Truyền Đạo* (1:1). Sa-lô-môn ghi lại kinh nghiệm và thái độ sống của mình trong những tháng ngày xa cách Chúa. Sa-lô-môn bỏ Chúa, tìm kiếm triết lý, khoa học trong cuộc đời để thỏa mãn thị hiếu. Nhưng nhìn lại đời mình, với tất cả phiền toái, phức tạp, rắc rối, Sa-lô-môn tự hỏi: *Con người làm lụng khó nhọc suốt đời để hưởng được gì? Mọi sự đều hư ảo, phù hoa (1:1-3).*

Nếu không kể Chúa Jesus, Sa-lô-môn là người khôn ngoan nhất trong lịch sử nhân loại (1 Các Vua 4:29-34). Các vua tìm đến để học khôn nơi Sa-lô-môn nhưng Sa-lô-môn lại không lắng nghe lời dạy của chính mình. Ông đã thất bại thê thảm.

Đến cuối đời mình, Sa-lô-môn nhìn lại và chia xẻ kinh nghiệm đau thương đó để giúp chúng ta tránh con đường lầm lỗi ông đã đi qua. Sa-lô-môn kêu gọi chúng ta đặt **đức tin** và **hy vọng** vào một mình Thiên Chúa mà thôi.

Trong mấy chương đầu, Sa-lô-môn đề cập đến một số vấn đề giá trị trong đời. Hơn 25 lần ông dùng 3 chữ dưới mặt trời để nhấn mạnh cái nhìn của con người (nhân sinh quan). 1:13a: tác giả lầm tưởng đời đáng sống nếu ông dùng khôn ngoan khám phá mọi việc.

Khôn ngoan đem lợi ích gì cho tác giả (1:18)? Phiền não, đau đớn.

2:1-3. Sa-lô-môn tìm kiếm gì? Tân hưởng khoái lạc, vui sướng với rượu, trò chơi.

Ông tìm được gì (2:10, 11)? Vô nghĩa, hư ảo, lao khổ.

Tám câu đầu của đoạn 3 có lẽ là những câu trứ danh nhất. Tác giả cho biết, *việc gì cũng có lúc, có thời của nó*. Thiên Chúa tạo ra mọi sự chỉ tốt đẹp vào đúng thời của nó (11).

Chương 6, Sa-lô-môn dạy về sự vô nghĩa, hư ảo của tiền bạc, giàu sang. Chương 7 bàn về đanh tiếng. Chương 8 là ngã rẽ (*turning point*) của sách Truyền Đạo. Tác giả đã nghiên cứu, tìm tòi đủ mọi thứ trong đời và chỉ tìm thấy vô nghĩa, hư ảo. Sau đó, Sa-lô-môn nhìn lên Chúa và được được câu giải đáp (13).

Chương 9 bàn về số phận của con người, tốt cũng như xấu. Số phận đó là sự **chết** (3). Tuy nhiên, sự khác biệt là, người hiền ở trong tay Thiên Chúa (1).

Chương 10 là sự góp nhặt của các câu châm ngôn về **khôn ngoan** và **ngu dại**. Điều gì xảy ra khi một người con của Chúa chết (12:7)? Thần linh (linh hồn) trở về với Thiên Chúa.

Sa-lô-môn kết luận như thế nào trong 12:13? *Người nào kính sợ Đức Chúa Trời và giữ các điều răn Ngài là làm trọn bổn phận mình*.

NHÃ-CA

Câu Chia Khóa: 6:3

Tôi thuộc về người yêu tôi, và người yêu tôi thuộc về tôi; Người chẵn bầy mình giữa đám hoa huệ.

Theo I Các Vua 4:32, Sa-lô-môn viết 1005 bài ca. Nhã Ca (Song of Songs) là tuyển tập của những bài ca hay nhất của Sa-lô-môn. Đây là chuyện tình *Cô Gái Lọ Lem*, được nhìn theo nhiều lăng kính khác nhau.

Người Do-thái và Cơ Đốc Nhân đều xem Nhã Ca là thi ca phúng dụ. Nhưng người Do-thái xem đây là biểu tượng của tình yêu Thiên Chúa cho người Do-thái, Cơ Đốc Nhân xem đây là biểu tượng tình yêu của Đấng Christ cho Hội Thánh.

Nhân vật chính: Sa-lô-môn, cô gái và bạn hữu. Đây là những bài ca mô tả tình yêu nồng thắm đẹp đẽ Chúa ban cho con người để yêu thương nhau, phương diện thể chất lẫn tình cảm trong ranh giới hôn nhân.

Nhã Ca là lời đối thoại giữa cô gái Do-thái Shulammitte và Sa-lô-môn, người yêu. Tình chẵn gối vợ chồng được thêu dệt qua những vần văn thơ nồng ấm, tha thiết, thích nghi trong khung cảnh vợ chồng minh chánh trước mặt Chúa.

Về một phương diện, Nhã Ca trình bày tình yêu, hôn nhân và chuyện ân ái vợ chồng. Mặt khác, Nhã Ca mô tả tình yêu tuyệt vời của Thiên Chúa đối với con dân Ngài. Đọc Nhã Ca, suy niệm đến tình yêu Thiên Chúa, dâng hiến chính mình cho Ngài và xây dựng gia đình hạnh phúc thánh khiết, cao quý trong tình cảm, tinh thần cũng như thể chất.

Vợ chồng yêu quý nhau không phải chỉ vì vẻ đẹp bên ngoài của thân xác nhưng cả vẻ đẹp của tâm hồn, cá tính và đức hạnh. Hạnh phúc gia đình phải được xây dựng và bảo quản từng ngày.

Hạnh phúc gia đình là kết quả của tình cảm và ý chí quyết tâm sống cho nhau trong tình yêu vị tha, chấp nhận, cảm thông, tha thứ, nâng đỡ, thuận phục trước mặt Chúa.